

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (седми състав)

13 октомври 2022 година*

„Преюдициално запитване — Социална сигурност — Регламент (ЕО) № 883/2004 — Членове 67 и 68 — Семейни обезщетения — Право на обезщетения въз основа на пенсия — Лице, получаващо пенсии, които се изплащат от две държави членки — Държава членка или държави членки, в която или които този пенсионер има право на семейни обезщетения — Регламент (ЕО) № 987/2009 — Член 60, параграф 1, трето изречение — Законодателство на държава членка, съгласно което семейните обезщетения се отпускат на родителя, в чието домакинство е детето — Непоискване от този родител да се отпуснат такива обезщетения — задължение за вземане предвид на подадено от другия родител искане — Искане за възстановяване на семейни обезщетения, изплатени на другия родител — Допустимост“

По дело C-199/21

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Bundesfinanzgericht (Федерален финансов съд, Австрия) с акт от 19 март 2021 г., постъпил в Съда на 30 март 2021 г., в рамките на производство по дело

DN

срещу

Finanzamt Österreich,

СЪДЪТ (седми състав),

състоящ се от: M. L. Arastey Sahún, председател на състава, F. Biltgen (докладчик) и J. Passer, съдии,

генерален адвокат: P. Pikamäe,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за чешкото правителство, от J. Pavliš, M. Smolek и J. Vlácil, в качеството на представители,

* Език на производството: немски.

– за Европейската комисия, от B.-R. Killmann и D. Martin, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 2 юни 2022 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 67, второ изречение и член 68, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност (ОВ L 166, 2004 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 82 и поправка в ОВ L 33, 2008 г., стр. 12), както и на член 60 от Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година за установяване процедурата за прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004 (ОВ L 284, 2009 г., стр. 1).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между DN и Finanzamt Österreich (данъчна администрация на Австрия), с предишно наименование Finanzamt Wien (Данъчна служба Виена, Австрия) (наричана по-нататък „данъчната администрация“), по повод възстановяването на семейните обезщетения, които лицето е получило в Австрия през периода от януари до август 2013 г. на основание на финансовата тежест, свързана с издръжката на дъщеря му, живееща с бившата му съпруга в Полша.

Правна уредба

Правото на Съюза

Регламент № 883/2004

- 3 Съгласно член 1 от Регламент № 883/2004:

„За целите на настоящия регламент:

[...]

и) „член на семейството“ е

[...]

- 3) Ако, съгласно приложимото законодателство по точки 1 и 2, едно лице се счита за член на семейството или на домакинството само ако живее в същото домакинство както и осигуреното лице или пенсионера, това условие се счита за изпълнено, ако това лице е на издръжка основно от осигуреното лице или от пенсионера;

[...]

р) „компетентна институция“ е:

i) институцията, в която заинтересованото лице е осигурено към момента на искането за обезщетение;

или

ii) институцията, от която заинтересованото лице има или би имало право на обезщетения, ако то, член или членове на неговото семейство пребиваваха в държавата членка, в която се намира институцията;

или

iii) институцията, определена от компетентния орган на съответната държава;

или

iv) в случая на схема, свързана със задълженията на работодателя във връзка с обезщетенията, определени в член 3, параграф 1 — или съответния работодател или осигурител, или вместо него, орган или институция, определен от компетентния орган на съответната държава членка;

[...]

т) „компетентна държава членка“ е държавата членка, в която се намира компетентната институция;

[...]

щ) „семейни обезщетения“ са всички обезщетения в натура или парични обезщетения, предназначени за покриване на семейни разходи, с изключение на плащанията за издръжка и специалните помощи при раждане на дете или осиновяване, посочени в приложение I“.

4 Член 2, параграф 1 от посочения регламент гласи следното:

„Настоящият регламент се прилага към граждани на държава членка, лица без гражданство и бежанци, които пребивават в държава членка, които са или са били подчинени на законодателството на една или повече държави членки, както и към членовете на техните семейства и към преживелите ги лица“.

5 Съгласно член 3, параграф 1, буква й) от посочения регламент той се прилага към всички законодателства относно следните клонове на социалната сигурност, които се отнасят до семейните обезщетения.

6 В дял III, глава 8 от същия регламент, която се отнася до семейните обезщетения, член 67, озаглавен „Членове на семейството, които пребивават в друга държава членка“, гласи:

„Лице има право на семейни обезщетения в съответствие със законодателството на компетентната държава членка, включително за членовете на неговото семейство, които пребивават в друга държава членка, както ако те пребивават в предишната държава членка. Въпреки това, пенсионерът има право на семейни обезщетения в съответствие със законодателството на държавата членка, компетентна за изплащането на неговата пенсия“.

- 7 Член 68 от Регламент № 883/2004, който също е част от глава 8 и е озаглавен „Правила за предимство в случай на съвпадане“, предвижда следното в параграфи 1 и 2:

„1. Когато през време на един и същи период и за едни и същи членове на семейството се предвиждат обезщетения съгласно законодателството на повече от една държава членка, се прилагат следните правила за предимство:

а) в случай на обезщетения, платими от повече от една държава членка на различни основания, редът на предимство е следният: първо, права, произтичащи от дейност като заето или като самостоятелно заето лице, второ, права, произтичащи от получаване на пенсия и накрая, права, придобити на базата на пребиваване;

б) в случай на обезщетения, платими от повече от една държава членка на едно и също основание, редът на предимство се урежда от следните допълнителни критерии:

[...]

ii) в случай на права, произтичащи от получаване на пенсии: мястото на пребиваването на децата, при условие че пенсията е платима съгласно нейното законодателство, и в допълнение, ако е необходимо, най-дългият период на осигуряване или пребиваване съгласно съответните законодателства;

[...]

2. В случай на съвпадане на права, семейните обезщетения се предоставят в съответствие със законодателството, което е определено, че има предимство в съответствие с параграф 1. Правата на семейни обезщетения по силата на друго или други съответни законодателства се спират до размера, предвиден от първото законодателство и се предоставя диференцираща добавка, ако е необходимо, за сумата, надвишаваща този размер. Въпреки това, такава диференцираща добавка не трябва да се предоставя за деца, които пребивават в друга държава членка, когато правото на обезщетение в случая се основава само на пребиваване“.

Регламент № 987/2009

- 8 Съгласно член 60, параграф 1 от Регламент № 987/2009:

„Искането за семейни обезщетения се адресира до компетентната институция. За целите на прилагането на членове 67 и 68 от основния регламент се отчита положението на цялото семейство, така както ако всички ангажирани лица биха се подчинявали на законодателството на съответната държава членка и пребиваваха там, по-специално по отношение на правото на лицето да подава искане за подобни обезщетения. Когато лице, което има право да подаде искане за обезщетения, не упражни правото си, компетентната институция на държавата членка, чието законодателство е приложимо, взема предвид искането за семейни обезщетения, подадено от другия родител, от лице, което се приема за родител, или от лице или институция, която упражнява настойничество върху детето или децата“.

- 9 В член 60, параграфи 2—5 от посочения регламент се предвиждат по-специално механизми за сътрудничество между компетентните институции на различни държави членки за целите на прилагането на член 68 от Регламент № 883/2004.

Австрийското право

- 10 Член 2 от Bundesgesetz betreffend den Familienlastenausgleich durch Beihilfen (Федерален закон за компенсирание на семейните разходи чрез добавки) от 24 октомври 1967 г. (BGBl. 376/1967) в редакцията му, приложима към спора по главното производство (наричан по-нататък „FLAG“), гласи:

„1. Лицата с местожителство или обичайно пребиваване на федералната територия имат право на семейни добавки,

[...]

b) за пълнолетни деца до 24-годишна възраст, които следват курс за професионално обучение [...]

[...]

2. Право на семейни добавки за посочено в параграф 1 дете има лицето, чието домакинство включва детето. Лице, чието домакинство не включва детето, но което поема основните разходи за издръжката на това дете, има право на семейни добавки, ако никое друго лице няма право на тях по силата на първото изречение от този параграф.

3. За целите на настоящия раздел „дете на дадено лице“ означава:

a) неговите низходящи,

[...]

5. Домакинството на дадено лице включва дете, ако детето споделя едно жилище с това лице при единно икономическо управление на домакинството. Принадлежността към домакинството не отпада,

a) ако детето пребивава само временно извън общото жилище,

[...]“.

- 11 Съгласно член 26, параграф 1 от FLAG:

„Всеки, който неоснователно получава семейни добавки, трябва да възстанови съответните суми“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 12 От 2001 г. DN, лице от полски произход, има австрийско гражданство и от същата година пребивава изключително в Австрия.
- 13 То е сключило брак с полска гражданка и през 2011 г. се е развел с нея. Тя пребивава в Полша заедно с тяхната дъщеря, която е родена през 1991 г. и също е полска гражданка.

- 14 От ноември 2011 г. DN получава от компетентните полски и австрийски институции пенсия при условията на ранно пенсиониране въз основа на последователни завършени осигурителни периоди в Полша и Австрия.
- 15 Спорът по главното производство се отнася до искане за възстановяване на семейни добавки под формата на компенсаторни обезщетения, както и на данъчен кредит за дете (наричани по-нататък „разглежданите семейни обезщетения“), които данъчната администрация е отпуснала на DN през периода от януари до август 2013 г. на основание на финансовата тежест, свързана с издръжката на общата с бившата му съпруга дъщеря, която е продължавала образованието си в Полша и на която DN на свой ред е изплащал тези обезщетения.
- 16 От акта за преюдициално запитване е видно, че предишната съпруга на DN никога не е подавала в Австрия искане да ѝ бъдат отпуснати разглежданите семейни обезщетения, тъй като те винаги са били предоставяни на DN, без да е била поискана декларация за отказ от бившата му съпруга.
- 17 Освен това през този период нито DN, нито неговата бивша съпруга са получавали семейни обезщетения в Полша, тъй като размерът на получаваната от DN пенсия в Австрия надвишава максималния размер на доходите, даващ право на такива обезщетения.
- 18 С решение от 12 ноември 2014 г. данъчната администрация разпорежда възстановяване на разглежданите семейни обезщетения с мотива, че поради получаването от DN на полска пенсия Република Австрия не е компетентна да отпуска тези обезщетения. Освен това посочената администрация приема, че в случай на получаване на пенсия задължението за изплащане на компенсаторната добавка на основание член 68, параграф 2 от Регламент № 883/2004 не се прилага за вторично компетентната държава членка.
- 19 В жалбата си срещу това решение, подадена до запитващата юрисдикция Bundesfinanzgericht (Федерален финансов съд, Австрия), DN твърди, че са изпълнени условията за изплащане от Република Австрия на компенсаторната добавка на основание посочения член 68, параграф 2 във връзка с релевантните разпоредби на FLAG.
- 20 Като посочва наличието на две различаващи се течения в съдебната практика, запитващата юрисдикция счита, че доколкото DN е извършвал дейност като заето лице в Австрия в рамките на упражняването на свободата на движение на работниците и получава в нея пенсия въз основа на тази дейност, единствено тази държава членка е „компетентна за изплащането на неговата пенсия“ по смисъла на член 67, второ изречение от Регламент № 883/2004. Ето защо според посочената юрисдикция DN има право на разглежданите семейни обезщетения и единственият въпрос, който се поставя, е дали Република Австрия трябва да му изплаща тези обезщетения с предимство или при условията на субсидиарност. Компетентността на тази държава членка да предоставя посочените обезщетения на едно от тези основания произтича и от член 68, параграф 2 от този регламент, чиято цел е, освен да се предотврати неправомерното натрупване на права, да се гарантира в максимална степен размерът на семейните обезщетения съгласно механизма на диференциращата добавка.
- 21 Според запитващата юрисдикция съгласно полското право правото на семейни обезщетения в Полша зависи единствено от това дали лицето пребивава в тази държава членка, докато в Австрия съгласно правото на Съюза това право на семейни обезщетения

се основава на получаването на пенсия в Австрия. При тези условия посочената юрисдикция счита, че съгласно член 68, параграф 1, буква а) от Регламент № 883/2004 Република Австрия е държава членка с първична компетентност и следователно трябва да изплаща пълния размер на разглежданите семейни обезщетения.

- 22 Запитващата юрисдикция счита, че становището на данъчната администрация, според което, щом както Република Австрия, така и Република Полша изплащат пенсия на DN, следва да се прилага единствено член 68, параграф 1, буква б), точка ii) от Регламент № 883/2004, не взема предвид член 67 от него и води до това, че Република Полша е държавата членка с първична компетентност като държава членка по пребиваването на общата дъщеря на DN и на бившата му съпруга. Дори в този случай, доколкото поради превишаването на максималния размер на доходите, даващ право на семейни обезщетения в Полша, такива обезщетения не биха били изплатени, Република Австрия би била длъжна да изплаща компенсаторна добавка на основание член 68, параграф 2 от посочения регламент до размер, равен на този, който би трябвало да изплати, ако беше държава членка с първична компетентност.
- 23 При условията на евентуалност запитващата юрисдикция уточнява, че изложените от данъчната администрация мотиви за нейното решение да ѝ поиска възстановяването на разглежданите семейни обезщетения са направени с оглед на факта, че съгласно член 2, параграф 2 от FLAG бившата съпруга на DN, пребиваваща с детето им в Полша, има право на разглежданите семейни обезщетения, така че посочените обезщетения, които DN е получил, следвало да бъдат възстановени, въпреки че към настоящия момент правото на предишната му съпруга да подаде искане да ѝ бъдат изплатени семейни обезщетения е преклудирано. Посочената юрисдикция иска да се установи дали член 60, параграф 1, трето изречение от Регламент № 987/2009, който предвижда, че когато лицето, което има право да получи семейни обезщетения, не го е упражнило, компетентната институция на държавата членка, чието законодателство е приложимо, взема предвид искането за семейни обезщетения, подадено от другия родител, представлява основание за право на този друг родител да получи такива обезщетения и в това отношение дали е от значение фактът, че той покрива основно разходите за издръжка на детето, какъвто е настоящият случай.
- 24 Освен това запитващата юрисдикция иска да се установи дали предвидените в член 60 от Регламент № 987/2009 механизми за сътрудничество между компетентните институции на държавите членки, чието законодателство е приложимо, като съответно държави членки с първична и вторична компетентност за целите на отпускането на семейни обезщетения, се прилагат и по отношение на възстановяването на тези обезщетения.
- 25 При тези условия Bundesfinanzgericht (Федерален финансов съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Трябва ли текстът „държавата членка, компетентна за изплащането на [...] пенсия“ в член 67, второ изречение от [Регламент № 883/2004] да се тълкува в смисъл, че с него се има предвид тази държава членка, която преди е била компетентна по отношение на семейните обезщетения в качеството на държава по заетостта и понастоящем е длъжна да плаща пенсията за старост, правото на която се основава на предходно упражняване на свободата на движение на работниците на нейна територия?

2) Трябва ли текстът на член 68, параграф 1, буква б), точка ii) от [Регламент № 883/2004] „права, произтичащи от получаване на пенсия“ да се тълкува в смисъл, че дадено право на семейно обезщетение следва да се счита за произтичащо от получаването на пенсия, ако, на първо място, законодателството на Съюза или на държавата членка предвижда получаването на пенсия като условие за правото на семейно обезщетение и освен това, на второ място, условието за получаване на пенсия е действително изпълнено от фактическа гледна точка, така че „обикновено получаване на пенсия“ не попада в обхвата на член 68, параграф 1, буква б), точка ii) от [Регламент № 883/2004] и съответната държава членка не следва да се счита за „държава на предоставяне на пенсия“ от гледна точка на правото на Съюза?

3) Ако обикновеното получаване на пенсия е достатъчно за тълкуването на понятието „държава на предоставяне на пенсия“:

Трябва ли в случай на получаване на пенсия за старост, правото на която е в обхвата на регламентите относно работниците мигранти, както и от осъществяване на дейност като заето лице в държава членка в предходен период, когато или държавата на пребиваване самостоятелно, или и двете държави все още не са били държави — членки на [Европейския] съюз или на Европейското икономическо пространство, текстът „се предоставя диференцираща добавка, ако е необходимо, за сумата, надвишаваща този размер“ в член 68, параграф 2, второ изречение, втората част от изречението от [Регламент № 883/2004] в светлината на решение на Съда от 12 юни 1980 г., Laterza (733/79, EU:C:1980:156), да се тълкува в смисъл, че правото на Съюза гарантира семейните обезщетения във възможно най-висока степен също и при получаване на пенсия?

4) Трябва ли член 60, параграф 1, трето изречение от [Регламент № 987/2009] да се тълкува в смисъл, че не допуска член 2, параграф 5 [от FLAG], съгласно който при развод правото на семейни добавки и на данъчния кредит за деца принадлежи на родителя, който се грижи за домакинството, докато пълнолетното дете студент е член на това домакинство, въпреки че този родител не е подал искане нито в държавата на пребиваване, нито в държавата на предоставяне на пенсия, така че другият родител, който живее като пенсионер в Австрия и всъщност понася изключителната тежест за финансова издръжка на детето, може да обоснове правото си на семейни добавки и на данъчния кредит за деца пред институцията на държавата членка, чието законодателство е приложимо с предимство, пряко с член 60, параграф 1, трето изречение от [Регламент № 987/2009]?

5) Трябва ли освен това член 60, параграф 1, трето изречение от [Регламент № 987/2009] да се тълкува в смисъл, че за да се определи интересът му на страна в процедурата на държавата членка за предоставяне на семейни обезщетения, е необходимо също така лицето, което осъществява дейност като заето лице в Съюза, да отговаря основно за издръжката [на член на съответното семейство или домакинство] по смисъла на член 1, буква и), точка 3 от Регламент № 883/2004?

6) Трябва ли разпоредбите относно процедурата на диалог съгласно член 60 от [Регламент № 987/2009] да се тълкуват в смисъл, че тази процедура следва да се провежда от институциите на съответните държави членки не само в случай на предоставяне на семейни обезщетения, но и в случай на възстановяване на семейни обезщетения?.

По преюдициалните въпроси

По въпроси от първи до трети

- 26 С първи, втори и трети въпрос, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи как трябва да се тълкуват член 67, второ изречение и член 68, параграфи 1 и 2 от Регламент № 883/2004, когато дадено лице получава пенсии в две държави членки, за да се определи в съответствие със законодателството на коя от тези държави членки това лице, при необходимост с прилагане на правилата за предимство, има право на семейни обезщетения.
- 27 В самото начало следва да се посочи, че лице като DN попада в персоналното приложно поле на Регламент № 883/2004, който съгласно член 2, параграф 1 се прилага към гражданите на държава членка, пребиваващи в държава членка, които са или са били подчинени на законодателството на една или повече държави членки, както и към членовете на техните семейства и преживелите ги лица.
- 28 Освен това запитващата юрисдикция посочва, че разглежданите семейни обезщетения представляват „семейни обезщетения“ по смисъла на член 3, параграф 1, буква й) от Регламент № 883/2004.
- 29 Както следва от заглавието му, член 67 от този регламент се отнася до изплащането на семейни обезщетения, по-специално когато „[ч]леновете на семейството [...] пребивават в друга държава членка“. В това отношение второто изречение от цитираната разпоредба съдържа особено правило, съгласно което в този случай „пенсионерът има право на семейни обезщетения в съответствие със законодателството на държавата членка, компетентна за изплащането на неговата пенсия“ (вж. в този смисъл решение от 27 февруари 2014 г., Würker, C-32/13, EU:C:2014:107, т. 49).
- 30 Що се отнася до държавата членка, компетентна за изплащане на пенсията на дадено лице по смисъла на посоченото изречение, от член 1, буква т) от Регламент № 883/2004 следва, че за целите на този регламент понятието „компетентна държава членка“ означава държавата членка, в която се намира компетентната институция, като последната е определена по-специално в член 1, буква р) като институцията, в която заинтересованото лице е осигурено към момента на искането за обезщетение, или институцията, от която заинтересованото лице има или би имало право на обезщетения, ако то, член или членове на неговото семейство пребиваваха в държавата членка, в която се намира институцията.
- 31 Следователно за целите на прилагането на член 67, второ изречение от Регламент № 883/2004 понятието „компетентна държава членка“ не може да се ограничи до посочване на държавата членка, длъжна да плаща пенсия на заинтересованото лице, поради това че в миналото то е упражнило правото си на свободно движение на работници на територията на тази държава членка.
- 32 Съгласно делото по главното производство DN получава пенсии както от Република Полша, така и от Република Австрия поради завършените осигурителни периоди в тези държави членки. Следователно трябва да се приеме, че всяка една от тях е „компетентна за изплащането на неговата пенсия“ по смисъла на посочената в предходната точка разпоредба, поради което има право на семейни обезщетения в съответствие със законодателството на тези две държави членки.

- 33 Когато обаче са налице няколко права съгласно различни законодателства, се прилагат предвидените в член 68 от Регламент № 883/2004 правила за недопускане на натрупване (вж. в този смисъл решение от 18 септември 2019 г., Moser, C-32/18, EU:C:2019:752, т. 40).
- 34 Следва обаче да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда, за да може да се приеме, че в даден случай е налице такова натрупване, не е достатъчно семейните обезщетения да са дължими в една държава членка, а паралелно с това само да могат да бъдат изплащани в други държави членки (вж. в този смисъл решение от 22 октомври 2015 г., Trapkowski, C-378/14, EU:C:2015:720, т. 32 и цитираната съдебна практика).
- 35 Всъщност, както е видно от практиката на Съда, за да може да се приеме, че семейни обезщетения са дължими съгласно законодателството на дадена държава членка, законът на тази държава трябва да признава правото на изплащане на обезщетенията в полза на съответния член на семейството. Следователно е необходимо заинтересованото лице да отговаря на всички формални и материални условия, наложени от законодателството на посочената държава, за да може да упражни това право (вж. в този смисъл решение от 14 октомври 2010 г., Schwemmer, C-16/09, EU:C:2010:605, т. 53).
- 36 В случая от акта за преюдициално запитване е видно, че нито DN, нито неговата бивша съпруга биха могли да получават семейни обезщетения в Полша на основание издръжката, която предоставят на дъщеря си, пребиваваща в тази държава членка, тъй като размерът на получаваната от DN в Австрия пенсия надвишава максималния размер на доходите, даващ право на такива обезщетения съгласно полското законодателство.
- 37 От това следва, че тъй като нито DN, нито неговата бивша съпруга имат право да получават семейни обезщетения в Полша, правилата за предимство, посочени в член 68 от Регламент № 883/2004, не се прилагат в положение като разглежданото в главното производство.
- 38 Ето защо на първите три въпроса следва да се отговори, че член 67, второ изречение от Регламент № 883/2004 трябва да се тълкува в смисъл, че когато дадено лице получава пенсии в две държави членки, то има право на семейни обезщетения в съответствие със законодателството на тези две държави членки. Когато получаването на такива обезщетения в една от тези държави членки е изключено по силата на националното законодателство, правилата за предимство, посочени в член 68, параграфи 1 и 2 от този регламент, не се прилагат.

По четвъртия и петия въпрос

- 39 От текста на четвъртия и петия въпрос, които трябва да се разгледат заедно, следва, че с тях запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 60, параграф 1, трето изречение от Регламент № 987/2009 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, съгласно която правото на семейни обезщетения има само живеещият с детето родител, поради което, дори когато този родител не е подал искане за такива обезщетения, другият родител, който всъщност понася сам финансовата тежест, свързана с издръжката на детето, няма право да получава посочените обезщетения.
- 40 В това отношение следва да се припомни, че доколкото Регламенти № 883/2004 и № 987/2009 установяват правилата, въз основа на които могат да се определят лицата, имащи право на семейни обезщетения, съгласно член 67 от първия регламент лицата,

които имат право на семейни обезщетения, се определят съгласно националното право (вж. в този смисъл решение от 22 октомври 2015 г., Trapkowski, C-378/14, EU:C:2015:720, т. 43 и 44).

- 41 В този контекст съгласно член 60, параграф 1, трето изречение от Регламент № 987/2009, когато лице, което има право да подаде искане за семейни обезщетения, не упражни правото си, компетентните институции на държавите членки са длъжни да вземат под внимание исканията за отпускане на такива обезщетения, подадени от визираните в тази разпоредба лица или институции, сред които е „другият родител“.
- 42 Съдът вече е имал повод да подчертае, че както следва от текста и структурата на тази разпоредба, следва да се прави разграничение между подаването на искане за семейни обезщетения и правото да се получават такива обезщетения. Всъщност, макар от текста на цитирания член също така да следва, че е достатъчно едно от лицата, които могат да претендират за семейни обезщетения, да подаде искане за отпускането на такива обезщетения, за да бъде компетентната институция на съответната държава членка задължена да вземе под внимание това искане, правото на Съюза не е пречка при прилагането на националното право тази институция да стигне до извода, че лицето, което има право да получава семейни обезщетения за дадено дете, е различно от лицето, което е подало искането за отпускане на тези обезщетения (вж. в този смисъл решение от 22 октомври 2015 г., Trapkowski, C-378/14, EU:C:2015:720, т. 46—48).
- 43 От това следва, че член 60, параграф 1, трето изречение от Регламент № 987/2009 допуска национална правна уредба, съгласно която правото на семейни обезщетения има само живеещият с детето родител, поради което, дори когато този родител не е подал искане за такива обезщетения, другият родител, който всъщност понася сам финансовата тежест, свързана с издръжката на детето, няма право да получава посочените обезщетения (вж. по аналогия решение от 22 октомври 2015 г., Trapkowski, C-378/14, EU:C:2015:720, т. 50).
- 44 Въпреки това в делото по главното производство, макар че бившата съпруга на DN, която живее с дъщеря им, никога да не е подавала искане за отпускане на семейни добавки, нито за данъчен кредит съгласно австрийското право, данъчната администрация е отпуснала разглежданите семейни обезщетения на DN, при това без да е била поискана декларация за отказ от бившата му съпруга. В рамките на спора по главното производство обаче посочената администрация продължава събирането на разглежданите семейни обезщетения на основание член 26, параграф 1 от FLAG, като при условията на евентуалност се позовава на националната правна уредба, посочена в точка 39 от настоящото решение.
- 45 При това положение изглежда, че в случая подаденото от DN искане за отпускане на семейни обезщетения е взето предвид в съответствие с член 60, параграф 1, трето изречение от Регламент № 987/2009 от данъчната администрация, която първоначално е решила да уважи това искане, което обаче запитващата юрисдикция следва да провери.
- 46 От това следва, че за разрешаването на спора в главното производство следва по-специално да се провери дали при тези обстоятелства възстановяването на разглежданите семейни обезщетения, което данъчната администрация е изисквала впоследствие, противоречи на тази разпоредба.

- 47 В това отношение следва да се припомни, че в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС производство за сътрудничество между националните юрисдикции и Съда неговата задача е да даде на националния съд полезен отговор, който да му позволи да разреши спора, с който е сезиран. С оглед на това при необходимост Съдът може да преформулира въпросите, които са му зададени, за да предостави на тази юрисдикция всички насоки за тълкуване, които могат да бъдат полезни за решаване на делото, с което е сезирана, независимо дали тя е посочила съответните разпоредби във въпросите си. В това отношение Съдът е длъжен да извлече от цялата информация, предоставена от националния съд, и по-специално от мотивите на акта за преюдициално запитване, разпоредбите от правото на Съюза, които изискват тълкуване предвид предмета на спора (вж. в този смисъл решение от 18 май 2021 г., Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ и др., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 и C-397/19, EU:C:2021:393, т. 131 и цитираната съдебна практика).
- 48 При тези условия следва да се приеме, че с четвърти и пети въпрос се цели по същество да се установи дали член 60, параграф 1, трето изречение от Регламент № 987/2009 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, която позволява възстановяването на семейни обезщетения, когато родителят, имащ право на такива обезщетения по силата на посочената правна уредба, не е подал искане за тях, и когато тези обезщетения са отпуснати на другия родител, чието искане е било взето предвид в съответствие с тази разпоредба от компетентната институция и който всъщност понася сам финансовата тежест, свързана с издръжката на детето.
- 49 Както следва от текста на член 60, параграф 1, трето изречение от Регламент № 987/2009, ако родителят, който има право на семейни обезщетения съгласно националната правна уредба, не е подал искане за тях, компетентната институция на съответната държава членка е длъжна да вземе предвид искането, подадено от друго посочено в тази разпоредба лице, като отхвърлянето на последното искане с мотива, че съгласно посочената правна уредба това лице не е лицето, имащо право да получава посочените обезщетения, е възможност, която зависи от преценката на тази институция.
- 50 В делото по главното производство обаче данъчната администрация не е упражнила тази възможност, тъй като е уважила подаденото от DN искане за семейни обезщетения. При тези условия решението на администрацията да уважи посоченото искане е в съответствие с член 60, параграф 1, трето изречение от Регламент № 987/2009.
- 51 Следва да се приеме, че при обстоятелствата по главното производство това решение съответства и на целта на член 60, параграф 1 от този регламент, а поради направеното в него препращане към членове 67 и 68 от Регламент № 883/2004, то съответства на целта на разпоредбите на последно посочените членове (вж. в този смисъл решение от 18 септември 2019 г., Moser, C-32/18, EU:C:2019:752, т. 34).
- 52 В това отношение следва да се припомни, че съгласно член 67 от Регламент № 883/2004 дадено лице може да претендира за семейни обезщетения, включително за членовете на семейството му, които пребивават в държава членка, различна от компетентната да изплаща тези обезщетения държава членка, така както ако те пребиваваха в последната държава членка (вж. в този смисъл решение от 22 октомври 2015 г., Trapkowski, C-378/14, EU:C:2015:720, т. 35). Както отбелязва генералният адвокат в точка 34 от заключението си, този член предполага цялостен подход, в рамките на който компетентната институция е длъжна да разгледа семейното положение на цялото семейство, за да определи правото на

семеини обезщетения, тъй като поради самото си естество последните не могат да се считат за дължими на дадено лице независимо от неговото семейно положение (вж. в този смисъл решение от 2 април 2020 г., *Caisse pour l'avenir des enfants* (Дете на съпруг на пограничен работник), C-802/18, EU:C:2020:269, т. 57 и цитираната съдебна практика).

- 53 Така съгласно член 1, буква щ) от Регламент № 883/2004 изразът „семеини обезщетения“ обозначава всички обезщетения в натура или парични обезщетения, предназначени за покриване на семеини разходи, с изключение на плащанията за издръжка и специалните помощи при раждане на дете или осиновяване, посочени в приложение I към посочения регламент. Съдът вече е постановил, че изразът „покриване на семеини разходи“ трябва да се тълкува в смисъл, че обозначава по-специално обществения принос към семейния бюджет, чиято цел е да намали тежестите, свързани с издръжката на децата (решение от 2 септември 2021 г., *INPS* (Помощ за раждане и помощ за майчинство за притежателите на единно разрешение), C-350/20, EU:C:2021:659, т. 57 и цитираната съдебна практика).
- 54 С оглед на тази цел следва да се приеме, както отбелязва генералният адвокат в точка 38 от заключението си, че като предвижда, че когато родителят, имащ право на семеини обезщетения съгласно националната правна уредба, не е подал искане за тях, подаденото по-специално от „другия родител“ искане трябва да бъде взето предвид, член 60, параграф 1, трето изречение от Регламент № 987/2009 цели да гарантира, че във всички случаи тези обезщетения допринасят в съответствие с тяхната цел за семейния бюджет и служат за покриване на разходите, направени от лицето, което действително поема разходите за издръжка на детето.
- 55 От това следва, както по същество отбелязва генералният адвокат в точки 39—41 от заключението си, че когато отпускането на семеини обезщетения на „другия родител“ по смисъла на посочената разпоредба води до това тези обезщетения да постигнат целта си, искането за тяхното възстановяване противоречи на тази цел.
- 56 Както обаче следва от акта за преюдициално запитване, в главното производство DN, макар да не е родителят, който има право на разглежданите семеини обезщетения по силата на австрийската правна уредба, покрива основно разходите за издръжка на дъщеря си и ѝ изплаща семейните обезщетения, които е получил през разглеждания в делото период.
- 57 Следва да се приеме, че при тези обстоятелства разглежданите семеини обезщетения действително са постигнали целта си, така че възстановяването им би противоречало на целта на член 60, параграф 1, трето изречение от Регламент № 987/2009.
- 58 Ето защо на четвъртия и петия въпрос следва да се отговори, че член 60, параграф 1, трето изречение от Регламент № 987/2009 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, която позволява възстановяването на семеини обезщетения, когато родителят, имащ право на такива обезщетения по силата на посочената правна уредба, не е подал искане за тях, и когато тези обезщетения са отпуснати на другия родител, чието искане е било взето предвид в съответствие с тази разпоредба от компетентната институция и който всъщност понася сам финансовата тежест, свързана с издръжката на детето.

По шестия въпрос

- 59 Предвид отговора, даден на въпроси от първи до пети, не следва да се отговаря на шестия въпрос.

По съдебните разноски

- 60 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (седми състав) реши:

- 1) Член 67, второ изречение от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност**

трябва да се тълкува в смисъл, че

когато дадено лице получава пенсии в две държави членки, то има право на семейни обезщетения в съответствие със законодателството на тези две държави членки. Когато получаването на такива обезщетения в една от тези държави членки е изключено по силата на националното законодателство, правилата за предимство, посочени в член 68, параграфи 1 и 2 от този регламент, не се прилагат.

- 2) Член 60, параграф 1, трето изречение от Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година за установяване процедурата за прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004**

трябва да се тълкува в смисъл, че

не допуска национална правна уредба, която позволява възстановяването на семейни обезщетения, когато родителят, имащ право на такива обезщетения по силата на посочената правна уредба, не е подал искане за тях, и когато тези обезщетения са отпуснати на другия родител, чието искане е било взето предвид в съответствие с тази разпоредба от компетентната институция и който всъщност понася сам финансовата тежест, свързана с издръжката на детето.

Подписи